

یادداشت

هوش مصنوعی و آموزش
پاسداری از عامل انسانی
در جهان خودکارسازی امور

برگردان:محمدرضانیک‌نژاد

توضیح مترجم: چند سالی هست که یونسکو ۲۴ ژانویه برابر پنج بهمن را به‌عنوان روز جهانی آموزش برگزیده و این روز را برای گرامیداشت برداختن به «آموزش» به‌عنوان بنیادی‌ترین عامل در توسعه انسانی اعلام کرده است. هر سال در این روز بیانیه‌ای می‌دهد، شعار یا تمی تعیین و برنامه‌های ویژه‌ای برگزار می‌کند. شعار یا تم امسال یونسکو برای این روز: «هوش مصنوعی و آموزش؛ پاسداری از عامل انسانی در جهان خودکارسازی امور» است. متن زیر بیانیه مفهومی روز جهانی آموزش در ۲۰۲۵ است.

با قدرتمندشدن ساختارهای مبتنی بر رایانه و هوش مصنوعی، اغلب مرزهای میان خواست انسان و عملکرد ماشین‌محور محو شده‌اند. این رویداد پرسش‌های مهمی درباره چگونگی پاسداری، و به شکل آرمانی، ارتقای عامل انسانی در دوره شتاب فناوری و گسترش خودکارسازی امور را پدید می‌آورد.

روز جهانی آموزش ۲۰۲۵ با شعار «هوش مصنوعی و آموزش؛ پاسداشت عامل انسانی در جهان خودکارسازی امور» به بررسی این جستار خواهد پرداخت که آموزش چگونه می‌تواند به مردم کمک کند تا هوش مصنوعی را درک و در اختیار گیرند و مطمئن شوند که کنترل این سطح تازه از فناوری را همچنان در دست دارند و همچنان بتوانند آن را به سوی هدف‌های مدنظر راهبری کنند؛ [مسیری] که به حقوق بشر احترام می‌گذارد و پیشرفت را به سوی هدف‌های توسعه پایدار پیش می‌برد.

هوش مصنوعی و خودکارسازی امور در آموزش

بر پایه بررسی‌های جدید، در کشورهایی با درآمد بالا، بیش از دوسوم دانش‌آموزان دبیرستانی از ابزارهای هوش مصنوعی مولد در راستای «خودکارسازی» تکمیل تکلیف‌های درسی استفاده می‌کنند. همچنین آموزگاران و مدرسه‌ها هوش مصنوعی را در مسیر ارزیابی و پاسخ‌گویی به کار دانش‌آموزان هدایت می‌کنند. مسیرهای یادگیری که به شکل سنتی به وسیله آموزگاران انسانی و کارشناسان توسعه برنامه درسی برگزیده و مشخص شده‌اند، به شکل فرایند‌های به وسیله ماشین‌های دارای هوش مصنوعی تعیین می‌شوند.

در آموزش عالی، هوش مصنوعی در همه چیز، از آموزش گرفته تا فرایند‌های پذیرش و ارائه گوهینامه نقش دارند. همچنین ابزارهای هوش مصنوعی به واکاوی مجموعه داده‌های آموزشی گسترده کمک می‌کنند تا از تخصیص منابع آگاه شوند و بر تصمیم‌گیری‌ها تأثیر بگذارند؛ تصمیم‌گیری‌هایی مانند به‌کارگیری آموزگاران، برنامه‌ریزی تقویم‌های دانشگاهی، ارائه راهنمایی‌های شغلی و مشاوره و پیش‌بینی ترک تحصیل. همچنین هوش مصنوعی بر جهان کار و نیازهای مهارتی، افزایش مهارت و مهارتیابی‌های تازه تأثیر می‌گذارد. در نهایت، درک اینکه چگونه خودکارسازی و تحلیل‌های ماشینی سودمند هستند، وظیفه آموزش است. برای تقویت همسویی تصمیم‌های ماشینی با خواسته‌ها و ارزش‌های انسان و موکول‌کردن انتخاب ماشین به پس از قضاوت انسان در زمان وجود ابهام، نیاز به پژوهش‌های گسترده‌تری است. همچنین روشن‌کردن چگونگی حفظ مسیرهای پاسخ‌گویی برای کارهای انجام‌شده به وسیله ماشین‌ها، چه در درون و چه در بیرون ساختار آموزش، وظیفه‌ای فوری است که آموزش و پژوهش می‌توانند به حل آن یاری برساند.

آموزش برای توسعه شایستگی‌های هوش مصنوعی

آموزش نقش بنیادینی در یاری‌رساندن به افراد و گروه‌ها دارد تا مشخص کنند چه وظیفه‌هایی باید به هوش مصنوعی سپرده شود و چه وظیفه‌هایی باید محکم در دستان انسان باقی بماند. انجام این تصمیم‌ها نیازمند درک هوش مصنوعی است؛ اصولی درباره چگونگی عملکرد این فناوری، توانایی‌های کنونی و در حال پیشرفت دائم، نقطه‌های قوت، محدودیت‌ها و خطرهای آن. سامانه‌های آموزشی در سراسر جهان به‌درستی به‌روز می‌شوند تا به آموزگاران و همچنین به یادگیرندگان کمک کنند شایستگی‌های هوش مصنوعی مورد نیاز برای پیشروی در جهانی را که شاید هوش مصنوعی در آن بیشتر و بیشتر فراگیر می‌شود، توسعه دهند. چارچوب‌های شایستگی یونسکو برای دانش‌آموزان و آموزگاران نقشه راه ارائه می‌دهد.

آنها تأکید می‌کنند که سواد هوش مصنوعی نیازمند پرورش درک فنی و همچنین دانش انتقادی و اخلاقی از ابزارهای هوش مصنوعی است. آموزش، به آموزگاران و فراگیران کمک می‌کند تا نه‌تنها بی‌سند که یک ابزار چگونه کار می‌کند و به چه هدفی می‌رسد، بلکه [باید بی‌سند] که این ابزار درباره چه کسی به کار برده می‌شود، توسعه شایستگی‌های هوش مصنوعی به همه یادگیرندگان کمک می‌کند تا مطمئن شوند که عاملیت و خواست انسانی، حتی با ادامه پیشرفت فناوری، حفظ می‌شود.

هدف‌های روز جهانی آموزش ۲۰۲۵

- بررسی احتمال‌های تازه ارائه‌شده به وسیله هوش مصنوعی، به‌ویژه برای آموزش، یادگیری، ارزیابی و مدیریت آموزشی
- دادن شایستگی‌های مورد نیاز به آموزگاران و فراگیران برای درک، بهره‌گیری و تأثیرگذاری بر فناوری‌های هوش مصنوعی، در راستای چارچوب‌های شایستگی هوش مصنوعی یونسکو برای آموزگاران و دانش‌آموزان و بالابردن سواد هوش مصنوعی سرنوشت‌ساز
- مطمئن‌شدن از اینکه هوش مصنوعی مکمل است، نه جایگزین عنصرهای ضروری در یادگیری‌های انسانی؛ از آن میان پرورش روابط حضوری و هوش هیجانی.

شرق: مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست از واردشدن سه شهر بابل، کاشهر و کندمان به فهرست شهرهای تالابی در کنوانسیون رامسر خبر داد و گفت: بیش از این دو شهر بندر خمیر در استان هرمزگان و ورزنه در استان اصفهان به‌عنوان شهرهای تالابی کنوانسیون رامسر پذیرفته شده بودند.

آرزو اشرفی‌زاده اظهار کرد: شهرهای بابل در استان مازندران و بندر کاشهر در محاورت تالاب بین‌المللی بوجاق استان گیلان و شهر کندمان در نزدیک تالاب کندمان استان چهارمحال‌وخیتباری به عنوان شهرهای تالابی معرفی شده‌اند.

درخواست‌ها در شصت‌وچهارمین نشست کمیته دائمی کنوانسیون رؤسای کمیته مشورتی مستقل اعتباربخشی شهرهای تالابی اعلام شده‌اند و ۳۱ شهر متقاضی پذیرفته‌شده برای تلاش‌های حفاظت از تالاب‌های شهری به عنوان شهر تالابی کنوانسیون رامسر پذیرفته شده‌اند.

وی گفت: اعضای متعهد کنوانسیون رامسر برای حفاظت و استفاده خردمندانه از تالاب‌های سرزمین خود توافق کرده‌اند و با در نظر گرفتن اهمیت شهرها و تالاب‌های شهری کنوانسیون رامسر، طرح اعتبارسنجی شهر تالابی در قطع‌نامه XII.۱۰ معرفی شده است. اشرفی‌زاده تأکید کرد: این طرح داوطلبانه فرصتی را برای شهرها به وجود آورده است که از طریق آن بتوانند تالاب‌های طبیعی یا انسان‌ساخت شهرهای خود را در سطح بین‌المللی معرفی کرده و تلاش‌های خود برای حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌هایشان را با دیگران به اشتراک بگذارند.

مدیرکل دفتر حفاظت و احیای تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست اضافه کرد: طرح اعتبارسنجی شهر تالابی، شهرهای نزدیک، مجاور و وابسته به تالاب‌ها، به‌خصوص تالاب‌های با اهمیت بین‌المللی را به برجسته‌کردن و تقویت ارتباط مثبت با این اکوسیستم‌های ارزشمند تشویق می‌کند.

از طریق افزایش سطح آگاهی‌های عمومی درخصوص تالاب‌ها و مشارکت در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های شهری، به تقویت ارتباطات مثبت میان برنامه‌ریزی‌های شهری در راستای حفاظت هرچه بیشتر از این زیست‌بوم‌های ارزشمند می‌پردازد.

اشرفی‌زاده خبر داد: گواهی این شهرها در اجلاس آتی متعهدین کنوانسیون رامسر که در کشور زیمبابوه برگزار خواهد شد، اعطا می‌شود.

۱۳ آذر بهمن ۱۳۴۹ که مسئولان محیط زیست ۱۸ کشور جهان و نهادهای غیردولتی بین‌المللی مانند فائو و یونسکو در هتل قدیم رامسر گرد هم آمدند و نخستین کنوانسیون برای حفاظت از تالاب‌های دنیا را امضا کردند، نام رامسر جهانی شد.

سال ۲۰۰۲ تأسیس مرکز منطقه‌ای کنوانسیون رامسر در مرکز و غرب آسیا مطرح شد و سال ۲۰۰۵ در جلسه‌ای که با حضور بسیاری از وزرای محیط زیست و مسئولان رده‌بالای

ورود ۳ شهر ایران به فهرست شهرهای تالابی
کنوانسیون رامسر

مرتبط با این حوزه به میزبانی اسپانیا برگزار شد، اعضای کنوانسیون رامسر به استقرار این مرکز در ایران رأی مثبت دادند. سال ۱۳۸۵ هیئت دولت با صدور مصوبه و تأمین اعتبار مجوز احداث ساختمان کنوانسیون در رامسر را صادر کرد. سال ۱۳۸۲ هم پس از تکمیل ساختمان، این مرکز که ستاد فعالیت‌های کنوانسیون بین‌المللی رامسر در منطقه غرب آسیاست، در فضایی استاندارد فعالیتش را آغاز کرد. این کنوانسیون بر حفاظت و بهره‌برداری معقول از تالاب‌ها به‌ویژه در راستای فراهم‌کردن زیستگاهی برای پرندگان آبی و کنار آبی تأکید می‌کند. بعد از گذشت سال‌ها، حالا

کنوانسیون گستره نگرش خود را چنان افزایش داده که تمام ایجاد حفاظت و بهره‌برداری معقول و پایدار از تالاب‌ها را در بر می‌گیرد و تالاب‌ها را در زمره اکوسیستم‌هایی می‌داند که در حفاظت از تنوع زیستی و رفاه جامعه بشری اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند. علاوه بر این به شناسایی شهرهایی که تالاب‌های ثبت‌شده در این کنوانسیون دارند نیز تأکید می‌کند و بر این اساس شهر تالابی را تعریف کرده است که در این راستا، اگر شهری در حاشیه تالابی که در این کنوانسیون ثبت شده بتواند تأییدیه شهر تالابی را دریافت کند، زمینه برای دریافت کمک‌های بین‌المللی به تالاب مورد نظر فراهم خواهد شد. ۲۵ تالاب ایران در کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده‌اند.

۱۷۲ کشور طرف قرارداد کنوانسیون حفاظت از تالاب‌ها (کنوانسیون رامسر) با حفاظت و استفاده هوشمندانه از سرزمین‌های تالابی در قلمرو خود موافقت کرده‌اند. با توجه به اهمیت شهرها و تالاب‌های شهری، کنوانسیون یک طرح اعتباردهی به شهرهای تالابی (تصمیم‌نامه‌ها: XVI.۱۰، XII.۱۰) معرفی کرده است. این طرح مواردی را ارائه می‌دهد تا شهرهایی که ارزش تالابی را در کنار ساخت‌وساز انسانی خود ارزیابی می‌کنند، بتوانند به عنوان شهر تالابی شناخته شده و از مزایای تبلیغاتی شناخته‌شدن با این عنوان بهره ببرند. طرح اعتباردهی شهر تالابی باید شهرهایی را که در نزدیکی تالاب هستند، به‌ویژه تالاب‌هایی که اهمیت بین‌المللی دارند، تشویق کند تا رابطه مثبت خود را با این اکوسیستم‌های ارزشمند بهبود دهند. برای مثال از طریق افزایش آگاهی عمومی نسبت به اهمیت تالاب و مشارکت‌دادن اهمیت تالاب و حفاظت آن در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های شهری، طرح اعتباردهی باید حفاظت و استفاده هوشمندانه از تالاب‌های شهری و پیرامونی را ترویج کند. همچنین مزایای اقتصادی و اجتماعی پایدار برای مردم محلی را که حاصل وجود پایدار تالاب است، تقویت کند.

در حال حاضر در ایران دو شهر تالابی وجود دارد که در سال ۲۰۲۲ به شبکه شهرهای تالابی کشور اضافه شده‌اند. یکی از آنها شهر ورزنه در استان اصفهان و در جوار تالاب گاوخونی و دیگری شهر بندر خمیر در استان هرمزگان و در جوار تالاب خورخوران است.

نگاه

مطالبات نیمه دوم ۱۴۰۰
بازنشستگان فرهنگی
سال آینده پرداخت می‌شود

ایسنا: نایب‌رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس گفت با توجه تأیید مصوبه مجلس در هیئت عالی نظارت، دولت از سال آینده مکلف به پرداخت مطالبات بازنشستگان فرهنگی نیمه دوم سال ۱۴۰۰ می‌شود.

فرشاد ابراهیم‌پور اظهار کرد: فرهنگیان بازنشسته ۳۱ شهریور ۱۴۰۰ تا پایان بهمن همان سال با مراجعات مکرر به نمایندگان مجلس و حتی تجمعاتی در مقابل مجلس درخواست اعمال رتبه‌بندی و همچنین دریافت ۹۰ درصد متناسب‌سازی حقوق داشتند.

وی افزود: همان زمان بنده به نمایندگی از رئیس مجلس در بین تجمع‌کنندگان حضور پیدا کردم و به آنها وعده حل مشکلات‌شان داده شد. در همین راستا مجلس در لایحه بودجه در مصوبه‌های مبالغی را برای پرداخت مطالبات بازنشستگان نیمه دوم سال ۱۴۰۰ تصویب کرد که اخیراً این موضوع در شورای نگهبان و هیئت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز تأیید شد. این نماینده مجلس در پایان و در جمع‌بندی با ابراز امیدواری از رفع مشکل بازنشستگان فرهنگی نیمه دوم سال ۱۴۰۰ در سال آینده گفت: با این مصوبه دولت از سال آینده مکلف به پرداخت مطالبات بازنشستگان فرهنگی نیمه دوم سال ۱۴۰۰ می‌شود و مشکل پرداخت مطالبات و رتبه‌بندی آنها حل خواهد شد.

به گزارش ایسنا، نمایندگان مجلس در جلسه علنی ۲۳ دی، برای تأمین نظر شورای نگهبان و رفع ابهام هیئت عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام، بند الحاقی ۳ تبصره ۵ لایحه بودجه ۱۴۰۴ را به شرح زیر اصلاح و تصویب کردند. بنا بر گفته محسن زنگنه، نایب‌رئیس کمیسیون تلفیق بودجه، این موضوع به تأیید هیئت عالی نظارت رسیده است.

همه چیز درباره چالش این روزها

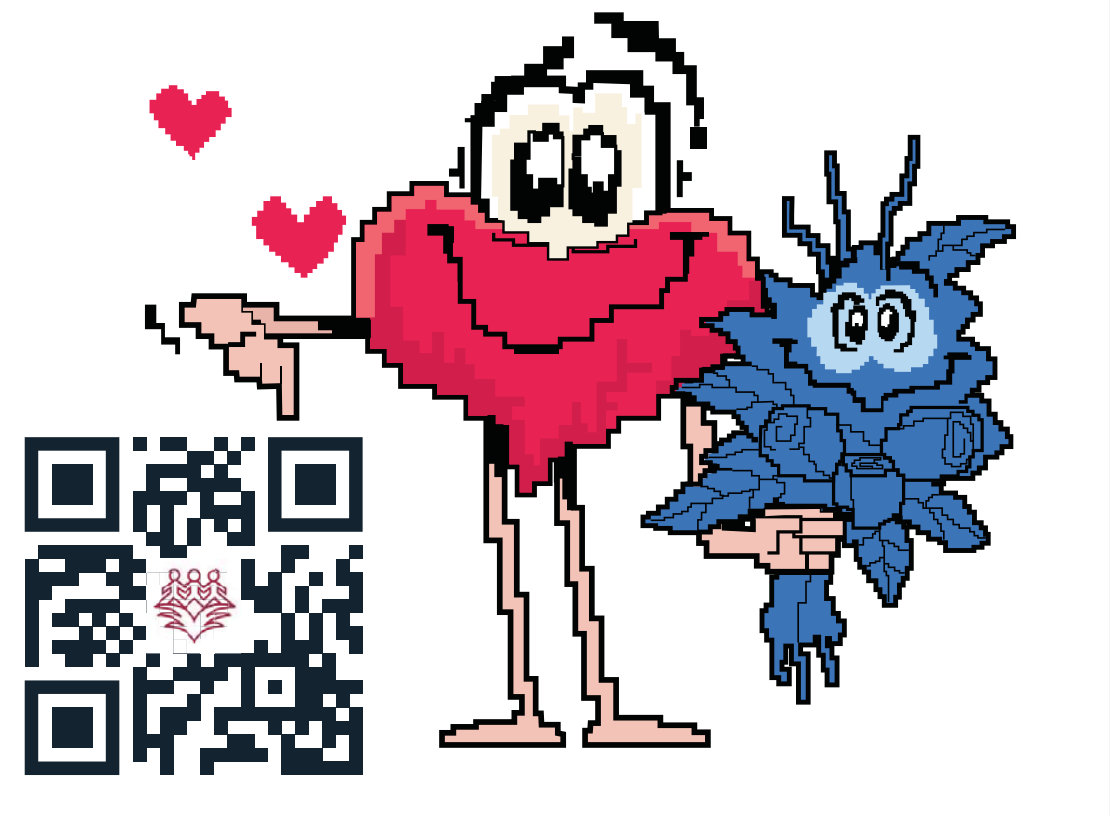
برای واکسن گارداسیل

شرق: با وجود آنکه با آمار درخور توجهی از بیماری‌های مقاربتی روبه‌رو هستیم، اما خبرها حکایت از آن دارد که یک واکسن مهم برای پیشگیری از آن که واکسن گارداسیل است، با کمبود یا نبود توزیع مناسب در بازار دارویی مواجه است. این در حالی است که چندی پیش ایسا در مصاحبه با سیدمحمد جزایری، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، به این موضوع پرداخته بود که شیوع بالای زگیل تناسلی در ایران، به‌ویژه در برخی گروه‌های سنی و افراد با رفتارهای پرخطر جنسی، زنگ خطری برای سلامت جامعه است و ضرورت واکسیناسیون همگانی برای دختران و پسران، به منظور پیشگیری از ابتلا به این بیماری و عوارض آن مورد تأکید قرار گرفته است.

همچنین روز قبل روزنامه هم‌میهن در گزارشی به کمبود و چالش‌های تهیه این واکسن در بازار اشاره و عنوان کرده بود که واکسن گارداسیل با ارز نیمایی وارد کشور می‌شود، به تعداد محدود در داروخانه‌ها توزیع می‌شود و به‌سرعت با قیمت آزاد، سر از بازار سیاه و مطب پزشکان درمی‌آورد. واکسن چهارظرفیتی دومیلیون و ۹۰۰ هزارتومانی، بین چهار تا ۱۰ میلیون تومان و ۹ظرفیتی با قیمت مصوب شش‌میلیون و ۷۰۰ هزارتومانی، تا ۱۸ میلیون تومان هم فروخته می‌شود. غیر از داروخانه، در مطب پزشکان، کلینیک‌ها، دلالان و حتی سایت دیوار فروخته می‌شود. برخی از پزشکان متخصص با استفاده از کد ملی بیماران‌شان، بدون اینکه آنها درخواستی داشته باشند، نسخه صوری تجویز می‌کنند و از این طریق، به تعداد بالا واکسن گارداسیل می‌خرند.

آنها واکسن‌های دولتی را با قیمت آزاد و چندبرابری در مطب‌های خود می‌فروشند. سامانه‌تی‌تک سازمان غذا و دارو و سامانه رسیدگی به شکایات مردمی ۱۹۰ مستقر در وزارت بهداشت، برای پیگیری داروخانه‌هایی که این واکسن را موجود دارند، به‌درستی فعالیت نمی‌کنند. آنها فهرست داروخانه‌ها را ثبت می‌کنند، اما با اطلاعات‌شان اشتباه است یا داروخانه‌ها واکسن‌ها را به آشناها و پزشکان می‌فروشند. نتیجه اینکه متقاضیان هر بار که برای خرید واکسن به داروخانه‌ای که در فهرست سازمان غذا و دارو قرار دارد، می‌روند، با این پاسخ‌ها مواجه می‌شوند: «نداریم. تمام کرده‌ایم. یک عدد مانده بود، یک ساعت پیش فروختیم. شش ماه است فروش نداشته‌ایم. به دلال زنگ بزنید. به فلان دکتر مراجعه کنید». اهمیت این موضوع با وجود شیوع انواع بیماری‌های مقاربتی و زنان در جامعه بسیار مهم شده است؛ بنابراین شماری از شهروندان با مشارکت در کارزار، معضلات تهیه واکسن گارداسیل را برشمرده و از وزارت بهداشت بهبود توزیع واکسن HPV را درخواست کردند.

در این کارزار آمده که واکسن گارداسیل از طرف شرکت دارویی بهستان دارو وارد کشور شده و از طریق شرکت‌های پخش به داروخانه‌ها توزیع می‌شود. این واکسن نقش بسیار مهمی در پیشگیری از انواع سرطان‌های مرتبط با ویروس HPV (ویروس پاپیلوما انسانی)، به‌ویژه سرطان دهانه رحم، سرطان‌های ناحیه مقعد، واژن و حلق دارد. همچنین در پیشگیری از زگیل تناسلی که یک مشکل شایع و گاه پرهزینه در درمان است، تأثیرگذاری بالایی دارد. با وجود اهمیت بالای این واکسن، متأسفانه گزارش‌های متعدد از مردم و مصرف‌کنندگان حاکی از آن است که فرایند توزیع و عرضه واکسن گارداسیل با مشکلاتی جدی روبه‌رو است.

یه اسکن میشه بشه سلامتی

با تشخیص زودهنگام سرطان کودکان می‌توان از هزینه‌های سنگین درمان جلوگیری کرد و کودکی را به کودکان بازگرداند. حمایت شما

می‌تواند موجب شود تا مؤسسه محک بهترین خدمات حمایتی و

درمانی را به کودکان مبتلا به سرطان کشورمان ارائه کند.

میشه با حمایت شما تشخیص سرطان کودکان آسانتر بشه!

با هم ما شویم

۰۲۱ - ۲۳۵۴۰

